

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

aan:
geadresseerde

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 25
www.justitie.nl

61

070 - 370 65 24

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
E-mail
Datum
Ons kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

Bureau JBA
mw. mr. C.A.M. Boekestein-Klößner
070 - 370 65 24
c.boekestein@minjus.nl
15 december 2004
5325248/504
1
Wijziging van de wet op de identificatieplicht

Bij beantwoording de
datum en ons kenmerk
vermelden. Wilt u slechts
één zaak in uw brief
behandelen.

Per 1 januari 2005 verandert de Wet op de identificatieplicht. Door middel van deze brief wordt u geïnformeerd over de wijzigingen en de consequenties voor de taakuitoefening van buitengewoon opsporingsambtenaren.

Waarom uitbreiding van de identificatieplicht

De regering is van oordeel dat de effectiviteit en het gezag van het optreden van politie en toezichthouders in de openbare ruimte wordt versterkt en ondersteund door een uitbreiding van de identificatieplicht voor alle burgers van *14 jaar en ouder*. De uitbreiding is zodanig dat geen afbreuk wordt gedaan aan de bewegingsvrijheid van burgers en er geen onevenredige inbreuk plaatsvindt op hun persoonlijke levenssfeer.

De nieuwe wet (Stb. 2004, 300) maakt het mogelijk dat politieambtenaren, buitengewoon opsporingsambtenaren en toezichthouders in het kader van de uitoefening van hun functie burgers kunnen verzoeken om inzage in hun identiteitsbewijs. De verruiming houdt in dat de politieambtenaar niet alleen bij de opsporing van strafbare feiten, maar ook bij de handhaving van de openbare orde en de hulpverleningtaak inzage van een identiteitsbewijs kan vorderen. Daarnaast worden burgers verplicht om ook tegenover buitengewoon opsporingsambtenaren en toezichthouders desgevorderd hun identiteitsbewijs te tonen. Indien niet wordt voldaan aan de vordering, is er op grond van artikel 447e van het Wetboek van Strafrecht (Sr) sprake van een strafbaar feit.

Nieuwe bevoegdheden

Bij de uitbreiding van de bestaande identificatieplichten is als uitgangspunt gekozen dat de opsporingsambtenaren bevoegdheden slechts uitoefenen voorzover dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak noodzakelijk is. De opsporingsambtenaar moet het gebruik van zijn bevoegdheid dan ook altijd (schriftelijk) kunnen motiveren. In de wet is slechts een toonplicht opgenomen en geen draagplicht. *Dit betekent dat er geen losse identiteitscontroles gehouden mogen worden met als enige doel de handhaving van de identificatieplicht.*

De invoering van de uitgebreide identificatieplicht houdt in dat personen die niet in staat of bereid zijn een identiteitsbewijs te tonen, als verdachte van een strafbaar feit kunnen worden aangemerkt; namelijk het niet voldoen aan de identificatieplicht. Zij kunnen meegenomen worden naar het bureau om daar aan identificatiemaatregelen te worden onderworpen. Het niet voldoen aan de identificatieplicht is in artikel 447e Sr strafbaar gesteld met een maximale geldboete van de tweede categorie, 2250 euro. Het Openbaar Ministerie zal op deze zaken in zijn Aanwijzing uitbreiding identificatieplicht, die in december wordt vastgesteld, nader ingaan. Tevens zal in de Richtlijn voor strafvordering Tarieven en feitomschrijvingen voor misdrijven, overtredingen en gedragingen als bedoeld in de wet administratieve handhaving verkeersvoorschriften (2003R006) artikel 447e Sr als transigabel feit worden opgenomen (feitcode D517).

1. De bevoegdheden van een toezichthouder

De wetswijziging brengt een uitbreiding mee van het bevoegdhedenpakket van de toezichthouders die bij bestuursorganen in dienst zijn en belast zijn met het toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften. In artikel 5:16a van de Algemene wet bestuursrecht is de bevoegdheid van een toezichthouder (als bedoeld in artikel 5:11 Awb) nader verduidelijkt om van personen inzage te vorderen van een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.

Inzage van het identiteitsbewijs kan uitsluitend worden gevorderd indien dit noodzakelijk is voor de taakuitoefening van de toezichthouder. Dat betekent dat er nog geen sprake behoeft te zijn van een verdenking van een strafbaar feit, maar wel van een situatie waarin het vorderen van het identiteitsbewijs noodzakelijk is voor het goed uitvoeren van de toezichthoudende taak. Indien de betrokken persoon weigert het identiteitsbewijs te tonen, kan een politieambtenaar of buitengewoon opsporingsambtenaar worden ingeschakeld voor het opmaken van een proces-verbaal. In de huidige wetgeving bestaan er

reeds diverse bijzondere identificatieplichten. In de wet op de uitgebreide identificatieplicht worden diverse plichten aangepast aan het nieuwe artikel 5:16a Awb.

2. De bevoegdheden van een buitengewoon opsporingsambtenaar

a. Het vorderen van een identiteitsbewijs

In het nieuwe artikel 8a, tweede lid, van de Politiewet 1993 is bepaald dat de buitengewoon opsporingsambtenaar de bevoegdheid heeft tot het vorderen van inzage van een identiteitsbewijs, voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor de uitoefening van zijn taak.

b. Het opmaken van een proces-verbaal

Het is noodzakelijk dat buitengewoon opsporingsambtenaren een proces-verbaal kunnen opmaken als een persoon niet aan de vordering tot het tonen van een identiteitsbewijs voldoet. Ik acht het bezwaarlijk dat een buitengewoon opsporingsambtenaar in geval van het niet voldoen aan de identificatieplicht een beroep moet doen op de politie ten behoeve van het opmaken van een proces-verbaal. Om de buitengewoon opsporingsambtenaren bevoegd te maken een proces-verbaal op te stellen in de gevallen dat een persoon weigert een identiteitsbewijs ter inzage te stellen, is een ministeriële regeling opgesteld (zie bijlage). Volledigheidshalve zullen in nieuwe aktes van opsporingsbevoegdheid, die na 1 januari 2005 worden uitgegeven, de artikelen 8a van de Politiewet 1993 en 447e van het Wetboek van Strafrecht worden toegevoegd.

c. Fouillering ter verkrijging van inzage van het identiteitsbewijs

In de *huidige situatie* heeft de politie al bevoegdheden als het gaat om de strafrechtelijke handhaving. Op grond van artikel 55b van het Wetboek van Strafvordering kan de politieambtenaar een *verdachte* die is staande gehouden of aangehouden naar zijn identiteitsbewijs vragen. Indien de verdachte weigert zijn identiteit bekend te maken of indien de politieambtenaar vermoedt dat hij een valse naam heeft opgegeven, kan de verdachte (ook voor overtredingen) worden aangehouden, gefouilleerd (artikel 55b, lid 2) en worden onderworpen aan maatregelen voor identificatie. Voor de handhaving van de openbare orde en de hulpverleningstaak en als er nog geen sprake is van een echte verdenking heeft de politie thans geen bevoegdheid om naar de identiteit van burgers te vragen. Dit gaat per 1 januari 2005 veranderen. Zoals hiervoor al is gezegd, behoeft er bij controle niet altijd een concrete aanleiding in de zin van een vermoeden van een strafbaar feit te zijn.

Ook aan buitengewoon opsporingsambtenaren kan de bevoegdheid van artikel 55b van het Wetboek van Strafvordering door mij worden toegekend. Gelet op de uitbreiding van de identificatieplicht acht ik het wenselijk aan een aantal buitengewoon opsporingsambtenaren ook de bevoegdheid van artikel 55b van het Wetboek van Strafvordering toe te kennen. Het betreft de buitengewoon opsporingsambtenaren die in hun akte van opsporingsbevoegdheid reeds de bevoegdheden ex artikel 8, eerste en derde lid, van de Politiewet 1993 hebben gekregen (geweldstoepassing en veiligheidsfouillering). Ik heb deze buitengewoon opsporingsambtenaren in de eerder genoemde ministeriële regeling (zie bijlage) hiertoe aangewezen.

Identiteitsbewijzen

Voor personen met een Nederlandse identiteit zijn het paspoort, de Nederlandse identiteitskaart en het rijbewijs aangewezen als geldige documenten. Vreemdelingen kunnen zich identificeren met documenten zoals opgenomen in de Vreemdelingenwet 2000, zoals het vreemdelingendocument. Uiteraard kunnen toeristen zich identificeren met het paspoort van hun land.

Indien een burger vaker om identificatie wordt gevraagd, kan dit betekenen dat de politie en de buitengewoon opsporingsambtenaar ook vaker in aanraking komen met falsificaties. Door mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is derhalve aan de korpsen gevraagd de komende maanden extra aandacht te schenken aan het onder de aandacht brengen van de echtheidskenmerken van identiteitsbewijzen.

Uiteraard is het mogelijk dat een burger een klacht heeft over het feit dat hem naar zijn identificatiebewijs is gevraagd. Indien dit het geval is kan hij hierover een klacht indienen via de normale klachtenprocedure van de politie dan wel de (overheids)instantie bij welke u werkzaam bent.

De Minister van Justitie,
namens deze,
de Directeur-generaal Rechtshandhaving

C.W.M. Dessens

Regeling van de Minister van Justitie van 14 december 2004, kenmerk 5325115/504/CBK, tot aanwijzing van categorieën van personen belast met de opsporing van strafbare feiten, anders dan de bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen opsporingsambtenaren.

De Minister van Justitie,

Gelet op artikel 55b, eerste en tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering en artikel 447e van het Wetboek van Strafrecht,

Besluit:

Artikel 1

De opsporingsbevoegdheid van alle buitengewoon opsporingsambtenaren wordt uitgebreid met artikel 447e van het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 2

De buitengewoon opsporingsambtenaren die in hun akte van opsporings-bevoegdheid reeds de bevoegdheden ex artikel 8, eerste en derde lid, van de Politiewet 1993 hebben gekregen worden aangewezen als ambtenaren die bevoegd zijn tot het vragen aan een staande gehouden of aangehouden verdachte naar diens sociaal-fiscaal nummer met het oog op de vaststelling van zijn identiteit. Die bevoegdheid houdt tevens in dat deze ambtenaren die verdachte aan zijn kleding kunnen onderzoeken alsmede de voorwerpen die hij bij zich draagt of met zich voert kunnen onderzoeken, indien zulks noodzakelijk is voor de vaststelling van zijn identiteit.

De Minister van Justitie,

Toelichting

Per 1 januari 2005 verandert de Wet op de identificatieplicht (Stb. 2004, 300). De identificatieplicht geldt voor burgers van 14 jaar en ouder. Ambtenaren van politie, buitengewoon opsporingsambtenaren en toezichthouders kunnen in het kader van hun taakuitoefening op grond van de nieuwe wet personen om een identiteitsbewijs vragen. Burgers zijn gehouden hun identiteitsbewijs te tonen. Indien dit niet gebeurt, is sprake van een strafbaar feit. Met de invoering van de uitgebreide identificatieplicht wordt artikel 447e in het Wetboek van Strafrecht opgenomen. Het is noodzakelijk dat buitengewoon opsporingsambtenaren een proces-verbaal kunnen opmaken als een persoon niet aan de vordering tot het tonen van een identiteitsbewijs voldoet. Ik acht het bezwaarlijk dat een buitengewoon opsporingsambtenaar in geval van het niet voldoen aan de identificatieplicht een beroep moet doen op de politie ten behoeve van het opmaken van een proces-verbaal. De bevoegdheid van de buitengewoon opsporingsambtenaar tot opsporing van artikel 447e van het Wetboek van Strafrecht wordt derhalve met ingang van 1 januari 2005 uitgebreid. Volledigheidshalve zal in nieuwe aktes van opsporingsbevoegdheid, die na 1 januari 2005 worden uitgegeven, dit artikel worden toegevoegd.

Op grond van artikel 55b, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering (Sv) bestaat de mogelijkheid om een verdachte, die weigert zijn identiteit bekend te maken, te fouilleren met het doel een identiteitsbewijs te vinden. Het huidige artikel 55b Sv regelt dat bepaalde door de Minister van Justitie aangewezen categorieën van personen (dus daartoe in de akte van opsporingsbevoegdheid aangewezen buitengewoon opsporingsambtenaren) de bevoegdheden als vermeld in dit artikel mogen uitoefenen. Gelet op de uitbreiding van de bevoegdheden van de buitengewoon opsporingsambtenaren in het kader van de nieuwe identificatieplicht acht ik het noodzakelijk aan bepaalde buitengewoon opsporingsambtenaren de bevoegdheid van artikel 55b Sv toe te kennen. Het betreft de buitengewoon opsporingsambtenaren die in hun akte van opsporingsbevoegdheid reeds de bevoegdheden ex artikel 8, eerste en derde lid, van de Politiewet 1993 hebben gekregen. Dit betekent dat deze buitengewoon opsporingsambtenaren een persoon kunnen fouilleren indien geen identiteitsbewijs wordt overgelegd. De keuze voor het aanwijzen van buitengewoon opsporingsambtenaren die de bevoegdheden ex artikel 8, eerste en derde lid, van de Politiewet 1993 hebben, is gelegen in het feit dat zij reeds in voldoende mate zijn opgeleid tot het uitvoeren van een fouillering conform de bekwaamheidseisen van de Regeling toetsing geweldsbeheersing buitengewoon opsporingsambtenaar.

De Minister van Justitie,